

OZLJEDA RADNIKA U INDUSTRIJSKOM POGONU

U pogonu industrije Zagreb, Žitnjak bb dana 6.9.1995. teško je ozlijeđen radnik B.F., star 50 godina na obavljanju poslova kemijskog radnika.

Uviđaj je obavio dežurni inspektor rada grada Zagreba neposredno nakon događaja.

OPIS DOGAĐAJA

Neposredna prije ozljeđivanja radnik je tijekom tehnološkog procesa dodavao u posudu za miješanje pigment pakiran u vreće, tako da je na rubu posude razrezao nožem vreću te postupno dodavao pigment u posudu. Pri tome u jednom momentu, a prema izjavi očevica događaja kako mu je vreća ispala iz ruke, posegnuo je rukom da je uhvati, pa je vreću i ruku zahvatila osovina disperzera (miješalice). Radniku je iščupana desna ruka neposredno ispod ramena. Prema izjavi, ozlijeđeni radnik nije mogao izvući ruku s obzirom da mu je unutarnji dio vreće od PVC-a omotao ruku. Tijekom događanja disperzer je bio u pogonu, a samo prisebnost voditelja pogona, koji je čvrsto držao radnika za kukove spriječila je da osovina disperzera uvuče radnika u posudu za miješanje, što bi vjerojatno usmrtilo radnika. Drugi radnik, koji je bio udaljen nekoliko metara od mjesta događaja dotrčao je i isključio stroj iz pogona.

PROVEDBA PROPISA O ZAŠTITI NA RADU U POGONU

Uvidom u tehničke upute proizvođača disperzera utvrđeno je da sastavni dio disperzera nije posuda za miješanje. Posudu za miješanje osigurava korisnik disperzera. Proizvođač je ugradio zaštitne elemente s obzirom na rad disperzera, tj. on se ne može uključiti dok posuda za miješanje nije smještena u škarke disperzera i dok osovina disperzera nije spuštena u početni radni položaj.

U uputama je, također, navedeno da se dodaci u posudu za miješanje ubacuju pri minimalnom broju okretaja, a prema izjavi očevica disperzer nije radio s minimalnim brojem okretaja.

Proizvođač je naveo da tehnološki postupak treba propisati tehnolog te stručnjak zaštite na radu korisnika stroja. Na mjestu rada disperzera prilikom uviđaja nisu bile istaknute upute za siguran rad tijekom tehnološkog procesa, upute o uključivanju i isključivanju stroja, kao i upozorenja vezana uz određene opasnosti i sl.

Pisane upute za rad s disperzerom naknadno su predočene inspektoru, a odnosile su se na uključivanje, isključivanje te postupak rada samog stroja bez opisa tehnološkog procesa s uputama za siguran rad. Predočene su i opće upute za rad u pogonu koje, također, nisu bile istaknute na mjestu rada, a uglavnom se odnose na mjere, zaštite od požara.

Uviđajem na mjestu događaja utvrđeno je da posuda za miješanje s prednje strane (mjesto gdje se ubacuju dodaci) nije imala zaštitnu napravu, koja bi onemogućila da dijelovi tijela radnika dođu u opasan prostor. Zaštitni poklopac kao dio disperzera-osovine bio je postavljen sa stražnje strane do polovice posude za miješanje.

Disperzer kao oruđe za rad s povećanom opasnošću bio je ispitan u smislu čl. 31. Zakona o zaštiti na radu od ovlaštene ustanove i izdano je uvjerenje temeljem čl. 33. navedenog zakona da ispitano oruđe za rad s povećanom opasnošću ispunjava sve zahtjeve utvrđene pravilima zaštite na radu.

U zapisniku o ispitivanju navedeno je da je prijenosnik snage u zatvorenom kućištu, a mješač se ne može uključiti bez postavljene bačve, ali ne spominje se zaštitna naprava ili zaštitni sustav na samoj bačvi.

POVREDA PROPISA

S obzirom da se radnik teško ozlijedio zbog nedostatka zaštitne naprave na posudi za miješanje, koja čini tehnološku cjelinu s disperzerom i s obzirom da nije bio propisan i istaknut na mjestu rada tehnološki postupak s uputama za siguran rad, a u skladu s uputama proizvođača, počinjene su sljedeće povrede propisa:

- Članka I. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 17/86.) kojim je propisano da je organizacija (društvo) dužna osigurati izvedbu procesa rada u skladu s pravilima zaštite na radu tako da se poslovi obavljaju na način kojim se osigurava pouzdan rad radnika.
- Članaka 5., 49., 50. i 61. Pravilnika o mjerama i normativima zaštite na radu na oruđu za rad (Sl. list, br. 18/91.) kojima je propisano da u slučaju ako se zaštita na radu na opasnim mjestima ne može osigurati konstruktivnim rješenjima moraju se osigurati druga tehnička rješenja (zaštitne naprave, zaštitni uređaji, zaštitne blokade i sl.), a zaštitni uređaji moraju biti konstruirani i postavljeni na oruđu tako da se onemogućiti ulazak ruku ili drugih dijelova tijela u opasna mjesta.

- Članaka 6., 7., 8. i 22. Pravilnika o načinu ispitivanja određenih sredstava rada i radne okoline te sadržaju, obliku i načinu izdavanja isprava (N.N., br. 52/84.) kojima je, među ostalim, propisano da oruđa koja čine funkcionalnu odnosno tehnološku cjelinu (disperzer s posudom za miješanje) moraju se ispitivati kao jedinstveno postrojenje, a naročito se treba ispitati opskrbljenost oruđa zaštitnim napravama i uređajima, što nije učinjeno od ovlaštene ustanove, a izdano je uvjerenje da ispitano oruđe ispunjava sve zahtjeve propisane pravilima zaštite na radu u smislu čl. 25. navedenog pravilnika i u smislu čl. 33. Zakona o zaštiti na radu.

Navedenim povredama propisa počinjeno je krivično djelo iz čl. 155., točka 3. Krivičnog zakona Republike Hrvatske (N.N., br. 32/93.), jer na oruđu za rad s povećanom opasnošću nije bio osiguran zaštitni uređaj te je radnik teško ozlijeđen.

Također je počinjen privredni prijestup iz čl. 77., stavak 1., točka I. Zakona o zaštiti na radu, jer oruđe za rad s povećanom opasnošću nije ispitano na propisan način.

PODUZETE MJERE

Nakon provedenog uviđaja i nadzora te u skladu sa sastavljenim zapisnikom inspektor je:

- rješenjem zabranio upotrebu oruđa za rad (disperzera) dok se ne osigura zaštitni uređaj tako da dijelovi tijela radnika ne mogu doći u opasan prostor
- podnio prijedlog za pokretanje krivičnog postupka protiv radnika s posebnim ovlastima s obzirom da nije osigurao zaštitni uređaj na oruđu odnosno nije spriječio takav rad te je radnik teško ozlijeđen
- podnio prijedlog za pokretanje privrednog prijestupa protiv ovlaštene ustanove i odgovorne osobe, jer nisu obavili ispitivanje oruđa za rad s povećanom opasnošću na propisan način.

U vezi s podnesenim prijedlogom za pokretanje privrednog prijestupa Županijsko državno odvjetništvo podnijelo je Trgovačkom sudu u Zagrebu optužni prijedlog.

Društvo je postupilo prema rješenju inspektora te postavilo zaštitnu napravu na disperzer i ishodilo uvjerenje u smislu čl. 33. Zakona o zaštiti na radu.

*Zlata Trupčević, dipl. ing.
Inspekcija rada grada Zagreba, Zagreb*